

[kisvárdai.lapok]

XV. évfolyam 5. szám – 2013. június 26., szerda

Fülöp Zoltán, Kozma Attila (*Isten pénze*)

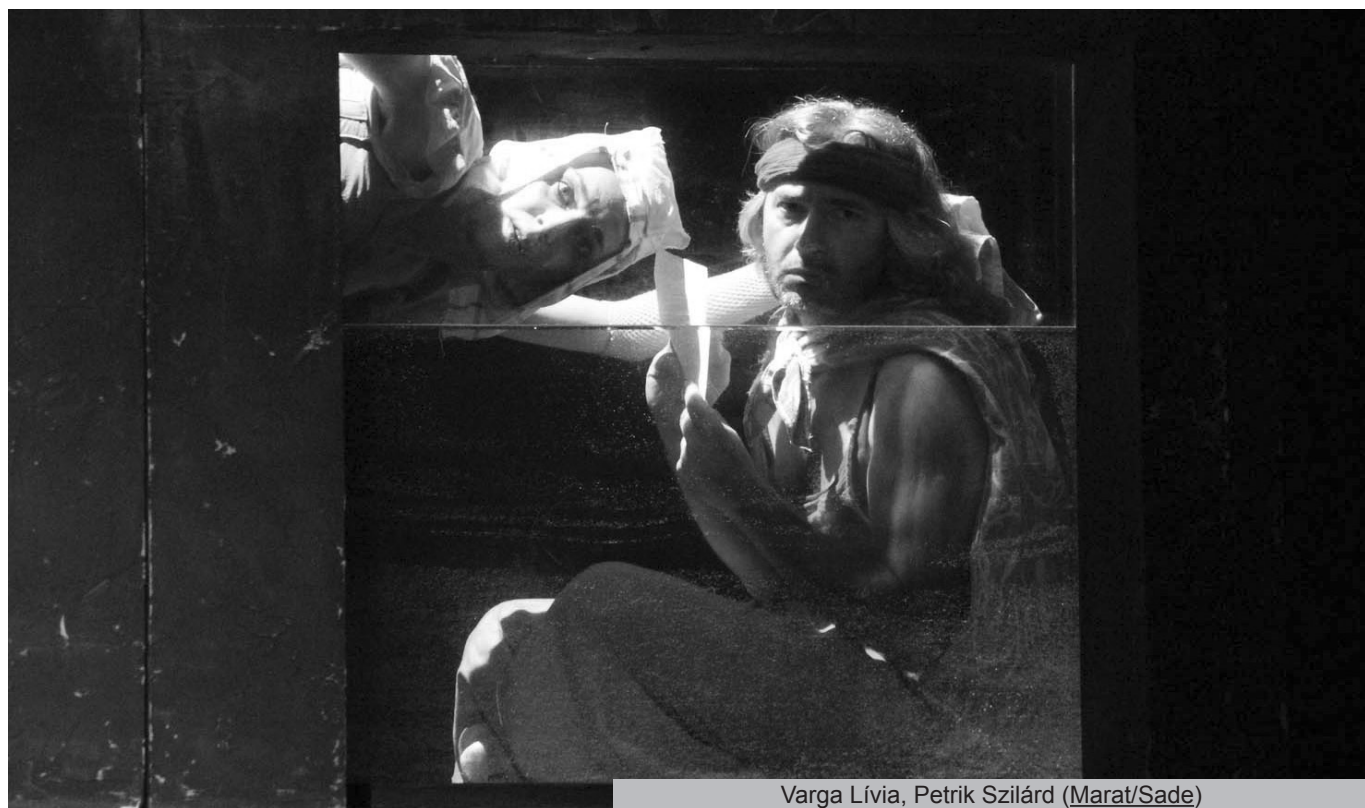

Béres Márta one-girl show

[tartalom]

2. old.: A szakmai beszélgetésről [reflekt]
3. old.: Béres Márta one-girl show – Szabadka [fókusz]
4. old.: A válogató jegyzete – Híznyan Géza [reflekt]

5. old.: *Marat/Sade* – Kassa [fókusz]
6. old.: Durucz Gabi a fesztiválról [párhuzamos történetek – 25 év]
7. old.: *Isten pénze* – Csíkszereda [fókusz]
8. old.: Keresztretjévény + képregény

Varga Livia, Petrik Szilárd (*Marat/Sade*)

Magyar
zínházak
kisvárdai
fesztiválja
XXV.
jubileumi

„Számos helyen játszottam már, Debrecenben és Budapesten is, de újra meg újra rá kellett jönnöm, hogy a színész az mindenütt egyforma. Sebezhető és kiszolgáltatott. Mindent tud és semmit sem tud. Bárhová odakerülök, két percig még úgy mindenki megjártssa magát, aztán rögtön kiderül, hogy ők is csak ugyanolyan szerencsétlen színészek, ugyanúgy félnek maguktól. Kisvárdán is ez a jó, hogy kiderül, milyen egyformák vagyunk.”
Hunyadi László (Kisvárdai Lapok: *Körkérdés péntek éjszaka*, 2000)

[reflekt]

Az a krrva biztosíték!

[reflekt]

„Csak mondják a tanáraid, hogy ez jó helyzet, de akkor épp nem érted, hogy miért is jó neked.” Nagypál Gábor a főiskolás létről

„Ne nézz rám, én nem vagyok referencia.” Nagypál Gábor

„Ebben az esetben lehet színházi dolgokról beszélni, (más előadás esetében) itt oszthatnánk a magyar—szerb viszonyt”(Nánay).

„Összefonódnak a szálak. Vagy összegabalyodnak.” Szűcs Kati

„Egymagában van Hamlet, az összes mindenki hülye körülötte. Ophélia is, de ő nem úgy hülye.” Mezei Kinga

„Gagyogok az indulattól!” Zsótér Sándor

„Nincs ilyen, hogy mit nem szabad. Mindent szabad!” Zsótér Sándor

„Semmi nem érdeklí magukat! A színész nem érdekelte magukat!” Zsótér Sándor

„Nem a hogyannal van bajom, hanem a mittel.” Zsótér Sándor

„Néha úgy jövök ki a nézőtérről, hogy van kedvem élni egy előadástól, alakítástól!” Béres Márta

„Nekem ez a darab nagyon szól két anyáról.” Szikszai Rémusz

„Fontos a közönségnevelés, az igény szintnek nem megfelelni kell, hanem növelni azt.” Szűcs Kati

„Egymás között vagyunk és mégsem tudunk őszintén kommunikálni.” Takács Kati

A negyedik szakmain sok minden kiderült és nem (csak) az előadásokról. A szabadkai kosztolányisok Az eredeti Hamletje kezdett. Nagypál Gábor és Nánay István a válogatás körüli hezitálást ecsetelték, hiszen az előadás eltér attól a vonulattól, amit a társulat képvisel. „Ha nem is tökéletes a végeredmény, fontosnak tartottuk, hogy ez itt látszódjon” (Nagypál). Sejtették, hogy egyeseknél ki fogja vágni a biztosítékot, de remélték, hogy mások egy-egy rétegét értékesnek tartják majd. A **gyanú** beigazolódtott. Zsótért például a rendezői koncepció hiánya zavarta – „bosszantott, hogy nincs benne semmiféle gondolat, és el kell bukdácsolni a végéig a 3 perces viccért” –, Csikos Sándort az előadás humora, ami „a józslés határát súrolta” és a díszlet lehetetlensége, ami „csak azért van ott, hogy a színészeket akadályozza”. „Érdekes, de nincs meg az egyensúly, billeg az előadás, néha leül” (Köllő Kata). Mezei Kinga, a rendező is érvelt, vitázott és védett. „Bátorkodtam, de tudtam, hogy mivel jár.” Akarta, hogy klasszikusabbat csináljanak a színészek, mint szoktak, de nem görcsösen. „Nagy bolondozás volt az egész.” Többen helyeselték.

Aztán **robbant**. Ma Nánay volt a ludas, amikor felvetette, hogy alkalmasak-e az eddig más játékmódhoz szokott színészek egy „komolyabb” feladathoz. „Nagyon szomorúan azt kell mondjam, hogy nem.” Ahogyan az előadás, ez is sokaknál kivágta a biztosítékot, Zsótér a színészek védelmére kelt, Béres Márta pedig szünet után érezte úgy, hogy ő sem hagyhatja szó nélkül. A képesség és a körülmény viszonyát és a fejlődés szükségességét taglalta nagyon érzékletesen, magyarázkodás és sértődöttség nélkül. Nánay helyesbített: „E pillanatban nem alkalmasak, nem erre vannak trenírozva”, de ez sem nyugtatta meg a „színészpártiakat”, és tovább vitatták a felszólalás és a **rendezői munka** érvényességét. A béke szószólói ekképp próbáltak összegezni: csupán arról van szó, hogy tehetséges emberek „nem találkoztak”. A konfliktusokat sajnos ez sem oldotta fel.

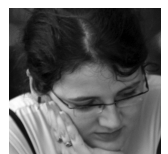
Mialatt a temesváriak Parasztoperájáról beszélgettünk, többször visszaköszöntek az előző beszélgetés **indulatai**. Ennek ellenére sikerült pár gondolatot földobni: „Aggódtam a műért, de teljesen érvényesen szólalt meg” (Szűcs Kati). Zeneileg teljesen rendben van az előadás, Vajda Márta szerint hangban a Pintér-előadást és az összes feldolgozást **túlszárnyalja**. És a lélekábrázolás is mögé van téve – csatlakozik Takács Kati. Csikos a bátran kitartott szüneteket említette, amiket a közönség is díjazott.

A koncepció tiszta és következetes, itt csak Köllő Kata kifogásolta a karvezető jelenlétét: „néha nem láttam indokoltnak, ellenkezik az előadás stílusával”. Szikszai Rémusz rendező azzal indokolt, hogy szükséges volt összekötnie a történet világát a zenészekkel és, bár számított rá, bevállalta, hogy egyeseknek nem fog „bejönni”.

Rémusz az „énekbeszéd” és az érthetőség kapcsán elmondta: „lenyomtuk prózában is az egészet, rendkívül tanulságos próba volt. Ott éreztünk meg valamit, ami van, ahol sikerült, van, ahol nem. Ahol nem sikerült, az **az én hibám**” – vállalt át minden vélt és valós problémát a rendező.

A társulat gyors ütemben elhagyta a termet! Mert indult a buszuk.

Demeter Kata

[fókusz]

Van egy nő, színésznő

Béres Márta One-Girl Show – Kosztolányi Dezső Színház, Szabadka

– de hogy hangzik ez már az előadása után, ha úgy folytatom a mondatot, hogy: szeretem (elég sokan szeretjük különben). Minimum magyarázatra szorul a kijelentés. Béres Márta show-járól **nem egyszerű írni**, maga az előadás sem az egyszerűségéről szól.

Az **őszinteségről** szól. De elég nagy butaság volna azt hinni, hogy az őszinteség direkt közlési helyzet, hogy eleve feltételez egyfajta pszichológiai értelemben vett kongruenciát játszó és néző, beszélő és hallgató között. Nem: az őszinteség retorikai alakzat is, és Béres előadása tüpontosan számításba veszi ezt; ebből építkezik, ezzel folytat játékot, amikor saját, személyes **élet-történetet** fiktív fordulatokkal teleszöve mondja el. A fikció nem hazugság – mint ahogy az ember sem csak abból áll, ami tényszerűen megtörténik vele, hanem abból is, amit elgondol és elképzeli; a vágyaiból és a félelmeiből is. Béres előadásában ez mind elénk kerül a valós(nak tűnő) mozzanatoktól, a születés családi emlékeitől kezdve a bulizáson, a szerelem élményein, a színházzal való találkozáson át egy túlméretezeten sikeres álméletig, amelyben az ego komikus elszabadulásának vagyunk tanúi, és amelyben Béres Márta neve szétszóródik, stáblisták első helyére, könyvborítókra kerül, de még a palicsi tavat is az ő nevére keresztelik át. S ezzel milyen sokatmondó kontrasztban áll a havi költségvetés forintosított listája, amely adatszerűségében is költői lenyomata egy hónap történéseinek.

A **Béres Márta One-Girl Show** arról szól, **kicsoda** Béres Márta. Ezt az istennek sem fogjuk tudni megválaszolni, nem csak mert ez a szitu (mindenkivel), hanem mert arra is választ kéne akkor találni, hogy miért van a színpadon. Erre nincs diszkurzív válasz, illetve erre az előadás a maga teljességével felel. Az biztos, nem véletlenül van ott.

Béres Márta szép. Bonyolult helyzet szép színésznőnek lenni (gondolom), de hát maga a szépség sem pusztán testi adottság, hanem **viszony**, s Béres ennek a viszonyoknak minden elemét megmutatja, azt is, amiről elég nehéz (hitelesen) beszélni: a kiszolgáltatottságot, a sebezhetőséget, az elveszettséget, az ürességet, a szeretetvágyat, a figyelem-éhséget, a néző tekintetétől való függést.

A **Béres Márta One-Girl Show** arról szól, mennyire nehéz színházat csinálni: nem úgy érve, hogy eltöltsük, elüssük, elüljük valahogyan az időt (jól, rosszul, kellemesen, unalmasan), vagy éppenséggel kitöltsük (butasággal, okossággal, mesterségbeli tudással), hanem hogy valami valódi jöjjön létre. Tegnap este végre színházban voltunk.

Varga Anikó

[tetemrehívás]

Ki ölte meg a nézőt?

A várdai sötét néz'teren halva találtak ma egy nézőt. Hogy a halál oka? Még ismeretlen. Gyilkos unalom, katarzis, szerelem, avagy mi ármány ölte meg őt?

A nyomozás állása, ötödik nap:

A. Tulajdonképp nem halt meg a néző, csak beleveszett a dicskensi ködbe... a balladai homály helyett.

B. Fejére pottyant Sade márki elgurult gyógyszere a gyilkosan magas várszínpadról. Bár lehet, addigra rég halott volt a néző. Megszakadt a szíve a slam-monológ okozta spontán gyönyörűségtől.

C. Béres Márta azt állítja, nézőnk megpukkadt, valójában azonban elcsúszott egy széthagyott banánhéjon (kellékest kirúgni!), és beütötte a halántékát a saját leesett állába (viszont cserébe ő lesz a következő Béresmárta-vangörslő vendégfellépője).

Cakk-pakk könyvbemutató

Szebeni Zsuzsának van két pirospontja. A Kiss Manyiról szóló kiállítás-katalógus elkészítéséért az egyik, a könyvbemutató „rövid, de velős” stílusáért pedig a másik. Bár a katalógust a kiállítással egyidőben tervezték megjelentetni, ez anyagiak miatt nem sikerült. De nem bánják, mert a kiállítás kapcsán rengeteg új anyag került a birtokukba. Többek között jelentkezett egy vízgázszelvény, hogy nála van a Kiss Manyi-örökség. És tényleg. Megsokszorozódott az emlékmű, aminek csupán kb. 10 százaléka került bele az így is tartalmas kötetbe. Leginkább az, ami eddig nem volt publikálva. A katalógus az OSZMI-ban és a feszt ideje alatt Kisvárdán is megvásárolható az infopultnál.

dk

Béres Márta

[reflekt]

Szlovákiai magyar színházak Kisvárdán – 2013

(a válogató jegyzete)

[lajstrom]

FELVIDÉK

Komárom18.506 magyar (53,8%)
a 34.349 összlakosságból**Dunaszerdahely**16.752 magyar (74,52%)
a 22.477 összből**Pozsony**14.119 magyar (3,43%)
a 411.228 összből**Kassa**6.382 magyar (2,65%)
a 240.688 összből

Szlovákia két magyar nyelven játszó hivatásos színháza 2012/2013-ban meglehetősen eltérő, egymástól jelentősen különböző évadot produkált. A **Komáromi Jókai Színház** az egykori Magyar Területi Színház jogutódjaként megalakulásának 60. évfordulóját ünnepelhette. Az ünnepi évad azonban meglehetősen felemásra sikerült. A bemutató időpontja alapján a válogatásnál még számba jöhető előadások közül Shakespeare III. Richárdját szánta a színház az „ünnepi produkciónak”. Martin Huba eddigi komáromi rendezései alapján a bemutatót nagy várakozás előzte meg a szakma, a közönség és a színház vezetői részéről egyaránt. Annak ellenére, hogy az előadást beválogatták a POSZT-ra és meghívást kapott Túrócszentmártonba a szlovákiai színházi találkozóznak számító Dotyky a spojenia (Érintések és kapcsolatok) fesztiválra is, véleményem szerint úgy gondolati gazdagságban, mint a kidolgozás pontosságában, alaposágában és stílus egységben elmaradt Huba legjobb munkáitól, és minden expresszivitása, látványossága mellett is számos szakmai kérdést, kétséget vet föl.

Számomra a válogatást jelentősen megkönnyítette, hogy a jubileumra való tekintettel a még műsoron lévő régebbi, de Kisvárdán eddig még nem szerepelt előadásokból is lehet válogatni. A tavalyi, 2011/2012-es évadban ugyanis Komáromban két kiemelkedő előadás is született, Ladislav Ballek A segéd c. regényének dramatizált változatából A hentessegéd címmel Rastislav Ballek, valamint Székely János Caligula helytartója c. drámájából Béres Attila rendezésében. A hentessegéd mind tartalmilag, mondanivalójában, mind színpadi megformálásában az utóbbi évek egyik legjelentősebb, legfontosabb előadása. Nem mellékesen pedig egyszerre aratott jelentős szakmai és közönségsikert, ami Komáromban különleges ritkaságnak számít. 2012-ben a szlovák színházak fesztiválján a szlovák előadások között is az egyik legnagyobb szakmai elismerést, legpozitívabb értékelést kapta. Meggyőződésem, hogy A hentessegéd az a komáromi előadás, amit a színház minden lehetséges fórumon büszkén mutathat meg, amelyiknek már tavaly is itt volt helye a Kisvárdai Fesztiválon. A Caligula helytartója estében a drámai szöveg értékeit, gondolom, mindenki ismeri, ezért talán elég annyit mondanom, hogy Béres Attila rendezése méltó színpadra állítása Székely János drámájának.

Merőben más volt a helyzet **Kassán**. Czajlik József egy anyagilag, szakmailag és morálisan is romokban heverő színházat vett át, és produkált egy meglepően jó, érdekes produkciókat felvonultató évadot. Itt a választás jóval nehezebb volt, bár a Marat/Sade végül is egyértelmű döntés volt. Az említett „nehézséget” az jelentette, hogy míg Peter Weiss drámájának Czajlik által jegyzett színrevitele nagyot vállalása és számos pozitívuma mellett azért bennem fontos kétségeket is fölvetett (mindenekelőtt az érzésem szerint túl direkt aktualizálás – aktuálpolitizálás – miatt), addig két voltaképpen „szórakozató színháznak” számító produkció kitűnően sikerült. Ahlfors Színházkomédiájában nagyon jó dramaturgiai húzásnak bizonyult két szerep megkettőzése, és nagyszerű színészi alakításokat is láthattunk az előadásban, mely így kellemesen szórakoztatva, az eredeti szöveghez képest mégis kevésbé felszínese nyújt bepillantást a kulisszák mögötti világba. Yasmina Reza sokat játszott darabjának, a Művészetének általam látott előadásai közül talán a legjobbat produkálta a kassai társulat Ľubomír Vajdička rendezésében. Három parádés színészi teljesítmény, és semmi hamisság, semmi „mélységek sejtetése”, ami oly gyakran teszi hamissá ennek a darabnak az előadásait. „Versenyprogramnak” azért maradt a Marat/Sade, mint bátran nagyot vállaló előadás, amelyiknél, gondolom, lesz miről vitázni is.

Merőben más volt a helyzet **Kassán**. Czajlik József egy anyagilag, szakmailag és morálisan is romokban heverő színházat vett át, és produkált egy meglepően jó, érdekes produkciókat felvonultató évadot. Itt a választás jóval nehezebb volt, bár a Marat/Sade végül is egyértelmű döntés volt. Az említett „nehézséget” az jelentette, hogy míg Peter Weiss drámájának Czajlik által jegyzett színrevitele nagyot vállalása és számos pozitívuma mellett azért bennem fontos kétségeket is fölvetett (mindenekelőtt az érzésem szerint túl direkt aktualizálás – aktuálpolitizálás – miatt), addig két voltaképpen „szórakozató színháznak” számító produkció kitűnően sikerült. Ahlfors Színházkomédiájában nagyon jó dramaturgiai húzásnak bizonyult két szerep megkettőzése, és nagyszerű színészi alakításokat is láthattunk az előadásban, mely így kellemesen szórakoztatva, az eredeti szöveghez képest mégis kevésbé felszínese nyújt bepillantást a kulisszák mögötti világba. Yasmina Reza sokat játszott darabjának, a Művészetének általam látott előadásai közül talán a legjobbat produkálta a kassai társulat Ľubomír Vajdička rendezésében. Három parádés színészi teljesítmény, és semmi hamisság, semmi „mélységek sejtetése”, ami oly gyakran teszi hamissá ennek a darabnak az előadásait. „Versenyprogramnak” azért maradt a Marat/Sade, mint bátran nagyot vállaló előadás, amelyiknél, gondolom, lesz miről vitázni is.

A hentessegéd

VAJDASÁG

Szabadka34.983 magyar (35,02%)
a 99.881 összből**Zenta**18.441 magyar (79,09%)
a 23.316 összből**Újvidék**11.538 magyar (6,02%)
a 231.798 összből**Magyarkanizsa**8.825 magyar (86,51%)
a 9.871 összből

felvonultató évadot. Itt a választás jóval nehezebb volt, bár a Marat/Sade végül is egyértelmű döntés volt. Az említett „nehézséget” az jelentette, hogy míg Peter Weiss drámájának Czajlik által jegyzett színrevitele nagyot vállalása és számos pozitívuma mellett azért bennem fontos kétségeket is fölvetett (mindenekelőtt az érzésem szerint túl direkt aktualizálás – aktuálpolitizálás – miatt), addig két voltaképpen „szórakozató színháznak” számító produkció kitűnően sikerült. Ahlfors Színházkomédiájában nagyon jó dramaturgiai húzásnak bizonyult két szerep megkettőzése, és nagyszerű színészi alakításokat is láthattunk az előadásban, mely így kellemesen szórakoztatva, az eredeti szöveghez képest mégis kevésbé felszínese nyújt bepillantást a kulisszák mögötti világba. Yasmina Reza sokat játszott darabjának, a Művészetének általam látott előadásai közül talán a legjobbat produkálta a kassai társulat Ľubomír Vajdička rendezésében. Három parádés színészi teljesítmény, és semmi hamisság, semmi „mélységek sejtetése”, ami oly gyakran teszi hamissá ennek a darabnak az előadásait. „Versenyprogramnak” azért maradt a Marat/Sade, mint bátran nagyot vállaló előadás, amelyiknél, gondolom, lesz miről vitázni is.

Hizsnyan Géza

[fókusz]

Ágyúval verébre

Marat/Sade – Thália Színház, Kassa

Az első rész végén De Sade márki palóc **Lagzi Lajcsivá** változva dalol, majd a Csárdáskirálynőn és a Szomorú vasárnap dallamán keresztül eljutunk Horváth Kristóf alias Színész Bob rapszerűen hangzó politikai pamfletjéig a szlovákiai magyarok bajairól. A második részben erre még visszatér Marat kiáltványa is, amelynek természetesen köze nincs a francia forradalomhoz, hanem a szlovákiai magyarok 12 pontját fogalmazza meg.

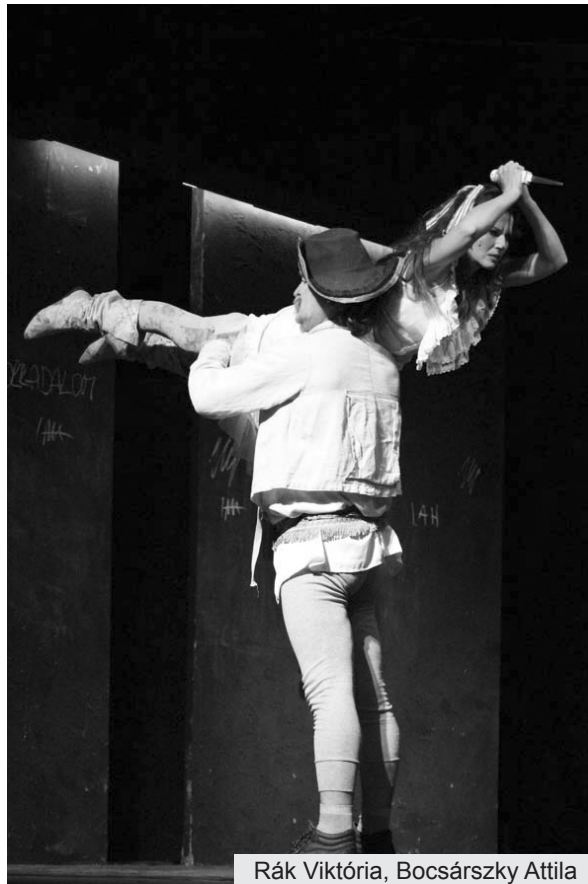
Egy szlovákiai magyarnak nyilván nagyon fontos dolog a szlovákiai magyar pártok politikája, még akkor is, ha történetesen pitiáner marakodásnak látja azt. Éppen ezért magyarországi magyarként kicsit kínosnak érzem ugyan, de mégis azt kell mondanom, hogy ehhez a nagyon fontos, égető közlendőhöz képest hatalmasan **eltúlzott keretnek** érzem Peter Weiss történetfilozófiai, ontológiai, pszichológiai tablójának teljes felmondását. Nem azért, mert a

szlovákiai kisebbségi politika nem lehetne legalább olyan fontos, legalábbis nekünk, mint az egész világtörténelem, hanem mert az itteni, az előadásbeli megjelenése egészen más szinten van, mint Peter Weiss darabja. Ott a történelem, az erkölcs, egyáltalán az emberi létezés alapkérdéseiről van szó. A politikai pamflet ehhez képest egészen más minőség. Így aztán elkerülhetetlen az az érzés, hogy mintha ágyúval lőnének verébre. A politikai mondandóhoz nincs szükség a Marat/Sade-ra, a Marat/Sade problematikája meg kiveti magából a napi aktualitást. Idegenek maradnak egymástól.

Ehhez képest már csak másodlagos kérdés, hogy Czajlik József rendezésében a kassai Thália Színház előadásában miképpen jelenik meg a hatalmas és bonyolult mű, aminek megszólaltatására mégiscsak kísérlet történik. Hát a minimálisan szükséges **három szint** nemigen van egyszerre jelen, még felváltva is csak ritkán. A játékban elsikkad a legészakibb magyarnak átkeresztelt charentoni elmeegógyintézet, leginkább csak Pólos Árpád igazgatói közbeszólásai emlékeztetnek rá, meg Öry Katalin tarka-furcsa jelmezei, hogy a történetet elmebetegek játsszák. A történelmi alakokat megjelenítő ápoltak **saját személyisége** nemigen bújik elő a történelmi színek megjelenítése alól. A kétszintű játék mintha távol állna a kassaiaktól. A Marat-t játszó Petrik Szilárd egészséges szenvedéllyel szavalja a politikai nyilatkozatokat, nyoma nincs benne sem a beteges viselkedésnek, azon kívül, hogy mintha vörös festékekkel vakarózna, de az igazi politikai megszállottságnak sem. A vendégként fellépő Jámbor József Sade márkija szenvedélyes racionalista, de nincs benne a racionalitás kéje. Így csak pusztán szó marad a forradalom és a bujálkodalom összekapcsolása. Egyáltalán csak szavakban szólal meg a forradalom és a terror, az egyéni szabadság és a tömegek felszabadításával járó vagy azt ürügyként használó zsarnokság összetett problémarendszere.

Szóval az ágyú bár nagy, de nem szól túl nagyot.

Zappe László

Rák Viktória, Bocárszky Attila

[lajstrom]

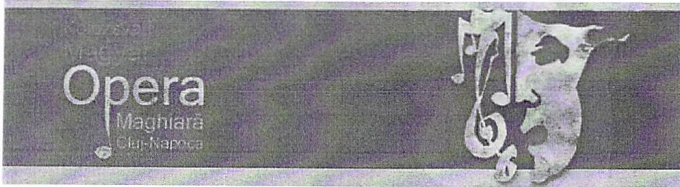
ERDÉLY

Marosvásárhely57.362 magyar (44,87%)
a 127.849 összéből**Kolozsvár**49.375 magyar (15,97%)
a 309.136 összéből**Nagyvárad**44.892 magyar (24,51%)
a 183.123 összéből**Sepsiszentgyörgy**41.770 magyar (76,91%)
az 54.312 összéből**Szatmár**35.723 magyar (37,62%)
a 94.948 összéből**Székelyudvarhely**31.520 magyar (94,75%)
a 33.265 összéből**Csíksereda**30.914 magyar (81,40%)
a 37.980 összéből**Kézdivásárhely**16.446 magyar (90,95%)
a 18.082 összéből**Arad**15.695 magyar (10,61%)
a 147.922 összéből**Temesvár**15.580 magyar (5,13%)
a 303.708 összéből**Gyergyószentmiklós**15.250 magyar (86,13%)
a 17.705 összéből

*a 2011-es népszámlálások alapján

[a fagyvi visszanyal]

A Kolozsvári Állami Magyar Színház vezetősége arra kérte szerkesztőségünket, hogy tegyük közzé a kolozsvári opera közleményét:

KÖZLEMÉNY

A Kolozsvári Magyar Opera igazgatósága elhatárolja magát Kulcsár Szabolcs karnagy úr 2013. június 24-én a Kiszvárdai Lapokban megjelent *A másik part* című írásának tartalmától.

Szép Gyula

Igazgató

A Kiszvárdai Lapok június 24-i számában megjelent írással kapcsolatban annyit szeretnék közölni, hogy saját értelmezésem szerint az írásra való felkérés egy emberközeli, napi heccen alapuló pamflet volt. Erre értesülésem szerint mind a két fél, a színház és az opera egy-egy tagja is fel volt kérve. Sajnálatos módon a másik fél hiánya miatt az írásnak más felhangjai lettek, mint aminek szántam. Intézményeink évek óta jó viszonyt ápolnak és szinte napi rendszerességgel az együttműködés közöttünk, amit meg szeretnék őrizni a továbbiakban is. Szövegem a büfészintű, évek óta tartó baráti heccelődésből inspirálódott. A sajnálatos félreértések miatt a színházhoz intézett magánlevelemben már elnézést kértem, eszembe nem jutott sértő dolgokat megfogalmazni, ugyanilyen szintű írásra számítottam a másik féltől. Írásom egy egyszerű pamflet, semmi egyéb.

Kulcsár Szabolcs

[párhuzamos történetek – 25 év]

Örömforrás, nem pedig probléma

Ha nyár, akkor fesztivál. Immáron huszonöt éve....

Huszonöt éve naponta több előadás, kirakodó vásár, népi ételek, koncertek, gyermekprogramok. Huszonöt éve tíz napon keresztül fesztiválhangulat a városban, a Várban, a Művészetek Házában. Huszonöt éve olyan is megy színházba, aki egész évben a környékére sem. Huszonöt éve, hogy Kiszvárd nevének nem csak a közönség, hanem a szakma körében is ismert és elismert, határon innen és túl is. Huszonöt éve egy kiszvárdai program, mely az országos programlistákon is szerepel, Pécs és számos más nagyváros mellett. Huszonöt éve ismeretlen ismerős arcok az utcán, fesztivál-jelvényes idegenek a közértben, a könyvesboltban, a fagyizónál, a strandon. Huszonöt éve sörátor a Művészetek Háza parkjában....

[nálunk – Kiszvárdán]

A sörátor, mely összehozza a színészeket egymással, a közönséggel, az újságírókkal, a rendezőkkel, az utca emberével.

Kapcsolatokat ápol és épít. A régiakat erősíti és újakat hoz létre. Titkokat és emlékeket őriz, szerelmes pillantásokat, baráti öleléseket, múltbéli történeteket, könnyes szemeket és mosolygós arcokat.

A sörátor, mely minden este varázslattal tölti meg a kisváros életét kacajokkal, baráti társaságokkal, színészi allűröktől mentes, a szakmát akkor félre tevő, és a

közönséghez „leereszkedett” művészekkel.

A sörátor, mely kulturált emberek éneklésben megnyilvánuló örömforrása, nem pedig „problémás fesztiválbüfé”!!!

Nincs verekedés, nincs üvegdobálás, nincsenek konfliktusok, nincsenek megrongálva a frissen ültetett virágok. Nem törik be az autó szélvédője, vagy a lakóház ablaka. A szemét a kukába van bedobva, a toalett-szükségletek pedig nem az utcán elintézve.

Van viszont egy szépen szóló akusztikus gitár, egy ügyes zenész és egy minimum negyven főből álló, improvizált „kórus”, ősbemutatóra készülve. Egymás után hangzanak el a mai slágerek, örökzöld dallamok, szórakoztató vagy éppen mélabús, szerelmes szövegek, MAGYARUL.

A sörátor, ahol a profik mellett az egyszerű ember levette gátlásait, saját tehetségéhez mérten énekel. Vagy halkán, vagy teli torokból, de boldogan. Vagy csupán hallgatja, de hallgatja! Ezért ment oda. Ezért is várja a fesztivált.

Hogy párban vagy csapatban, sörrel, borral, vagy azok nélkül, de jól érezze magát a szabadban. Hogy a mindennapos gondok elől elmeneküljön egy csupán tíz napig tartó világba, ami csak most és csak nekünk, értünk van. Színházzal, programmal, rég nem látott barátokkal és sörátorral.

Durucz Gabi
sajtóreferens,
Polgármesteri Hivatal

[fókusz]

Meváltó musical

Isten pénze – Csíki Játékszín

Nem is olyan könnyű feladat megváltani valaki lelkét, vonhatjuk le a következtetést a musical formáját öltő Charles Dickens-féle történetet nézve a színpadon. Mint ahogyan a mese színpadi tálalása sem könnyű, hiszen számos **csapdája** van, amelyeket kikerülni nehéz feladat mind a rendezés, mind pedig a színészek számára. A Karácsonyi ének ugyanis könnyen átbillenhet minden alkotót azon a bizonyos pengeélen, érzélgőssé, szirupossá válhat a végeredmény.

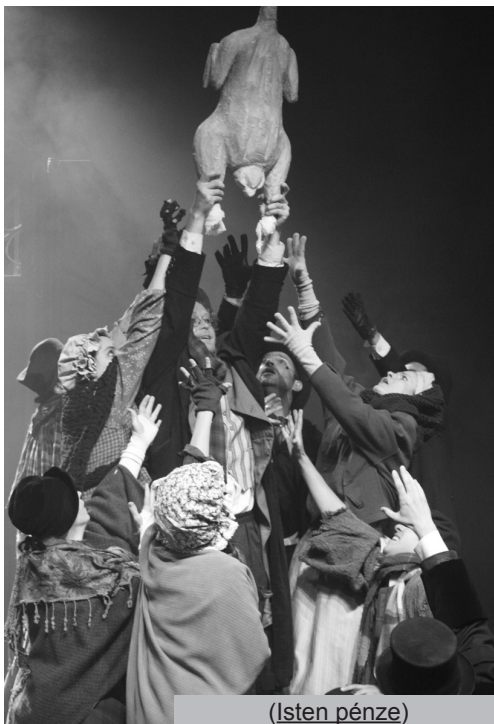
Szerencsére Somogyi Szilárd rendező kikerülte ezeket a veszélyeket, az eredmény pedig egy jó ritmusú, **hangulatos** és szerethető előadás. Segít ebben nyilván az is, hogy jó koreográfiát talált ki hozzá Horváth Gyula Antal, és funkcionális, jól mozgatható – tehát a változásokat megkönnyítő – díszletet tervezett Gyarmathy Ágnes. Charles Dickens közkedvelt regényének musicalváltozata tehát nem érdemtelenül aratott sikert tegnap este.

Akár merészségnek is tekinthető az ötlet, hogy a Tolcsvay László–Müller Péter–Müller Péter Sziámi alkotóhármassal létrehozott Isten pénzét színpadra állítsák egy olyan színházban, ahol a társulat nem igazán gyakorolta ezt a műfajt, hiszen megvannak a maga bukatói. Feltehetően kemény munka zajlott ezek leküzdésére, a háttározott rendezői kézjegy pedig mindenképpen sokat segített a jó **csapatmunka** kialakításában. Egy ilyen nagylélegzetű musicalhez persze jó hangok is kellenek; úgy tűnik, ez az összetevő is megvan a társulatnál, és a tánc terén is megmutatkozott a hozzáértés.

Kiemeltem ugyan a csapatmunkát, amely nagy erőssége az előadásnak, mégis megemlítenék néhány **alakítást**, elsősorban az Ebenezer Scrooge-t megformáló Fülöp

Zoltánt, hiszen az ő figurája képezi az előadás súlypontját. Méltó partnere a játékban Veress Albert (Bob Cratchit) és Bartalis Gabriella (Dilberné). A Fital Scrooge (Bende Sándor) és Belle (Kiss Bora) jelenetei is kidolgozottak, és mindenképpen szólnom kell az előadásban szereplő gyerekekről is, hiszen szépen helytálltak ebben a nagy forgatagban, amely minden bizonnyal számukra is az újdonság erejével hatott.

Mindent egybevetve, a Csíki Játékszín társulata, ha nem is könnyen, de vette a műfaj akadályait, és minden bizonnyal sok tapasztalatot szerzett a munkafolyamat alatt. A **siker** pedig nem maradt el.

(Isten pénze)

Köllő Kata

[kikicsoda]

Hizsnyan Géza – színházról ír-olvas-beszél. Idén válogatott. Egyébként rimaszombati belgyógyász. De tényleg!

Zappe László – alapvetően színikritikus, leginkább a budapesti Népszabadságba ír. És irigyeljük, mert mindezt könnyedén és gyorsan teszi.

Varga Anikó – szeret filózni azon, amit lát. Újabban inkább szóban, mint írásban. Régen: nagy lelkesedéssel nézett rossz színházat is. Ma: néz rossz színházat is.

Köllő Kata – szabadszájú, és sosem szabadkozik. A kolozsvári Szabadságba ír.

Zsigmond Andi – tanárkodik stb. Pl. kis.lap-szerkesztés. Kommunikáció-párti. Ebből kifolyólag egyfeszit „beletenyerelek” valamibe.

Szabó Enikő – a Csíki Játékszín színésznője. Ő facebookon reagált a napokban a kis.lap.-ban leírtakra. Mert érdekli. Hogy ne csak a zenét nézzék ki a társulattól.

Demeter Kata – egyre inkább szereti a szakmai beszélgetéseket. A kisvárdai fesztiválok közti időt az udvarhelyi színháznál tölti. Feltölti.

Jankó Szép Yvette – fordít, főleg drámát és mesét. A finn színházban és Kolozsváron van otthon.

Both László – keresztretjvényeket farag Csíkszeredában.

Jussi „Juba” Tuomola – Viviről, az emancipált, enyhén kultúrsznob nőről és párjáról, a szó szoros értelmében disznó férfi Wagnerről szóló „párkapcsolati képregénysorozatának” szereplői afféle fikcionális celebritásokká váltak Finnországban. Színdarabban is szerepeltek!

[mai.program]

**11.00 Szakmai
beszélgetés**Művészetek Háza,
Pódiumterem**18.00 A nyugati világ
bajnoka**Szatmárnémeti
Északi Színház
Harag György
Társulata
Művészetek Háza,
Színházterem**21.00 A sevillai borbély**Szigligeti Színház,
Nagyvárad
Várszínpad**[kiszárdai.
lapok]**a Magyar Színházak XXV.
Kiszárdai Fesztiváljának
napilapjaFelelős szerkesztő:
Zsigmond Andrea
Szerkesztők:**Biró Réka, Demeter Kata,
Jankó Szép Yvette,
Varga Anikó**Fotók: **Révész Rebeka,
Major Evelin**Nyomdai előkészítés:
Urr Géza Nyomdai kivitelezés:
Gprint Iroda Felelős kiadó: **Nyakó Béla**
ISSN 1587-8325
www.kiszarda.szhaz.hu

Kellően meg nem indokolt	Takarmány-tároló verem	Testrészt	Antonov jele	Kedd, röviden	Czuczor Gergely írói álneve	Egyik helyre sem	A foszfor és a vanádium vegyjele	Angolna, angolul	A tizenhárom vértanú városa
1									R
Öserdei kúszónövény				Róma folyója Szabályos síkidom					
Női énekhang			Lóbetegség Könyvben sok van				Kerti házikó Szemmel érzékel		
Lombard folyó és síkság		Tüzel Hiúzfajta			Pajta, istálló Rangjelző előtag			Délután, röviden A nitrogén vegyjele	
Trícium	Sivatagi menetoszlop Depó								Római 50 USA tagállam lakója
Épület alsó, stabil része				Egykori tömegmérték				Autonóm terület, röviden Férfi	
Kályha sütője								Fénypont, csattanó	
Mátka, menyasszony								... Hafun; szomáliai hegyfok	
..., -nek								Módosított zenei hang	
Kipling óriáskigyója								Portugália, Zambia Deci-, röviden	Tenger Ausztrália partjainál
2									
Angolna, németül			Elmúlt időkből való	Kínai hossz-mérték	Fluor, nitrogén, bór	Piaci mérték Svájci író (Claude)			
A platina vegyjele		Tüzelőanyag Lókereskedő						Felső végtag Szorul, reked	
Nulla, semmi	Trencsényi település Horvát város							Príma áru jelzése Az erbium vegyjele	
Dőf				Író (György) Olasz, ománi, máltai					Forte, röviden Rovarok testrésze
Szeged részén lakik					Észt egyetemi város Tiltószó				
Az USA egyik tagállama, Salem a fővárosa						Dél, röviden A tárgy ragja		Vagy, angolul A legkisebb római szám	
								Harag, latinul	

„A 19. század második felének színpadát meghatározó színészegetyéniség, Ecsedi Kovács Gyula nem véletlenül érdemelte ki ...”
A Bartha Katalin Ágnes tanulmányából vett idézet folytatását rejtik a fősorok.
(In Bartha Katalin Ágnes: A színházról folyó beszéd „képes” nyelve. E. Kovács Gyula alakításainak korabeli leírásai. Székelyföld, 2005. november)

A Magyar Színházak
XXV. Kiszárdai
Fesztiváljának támogatói:Erdélyben az irodalmi folyóiratok elvéve színházzal is foglalkoznak. Egy ilyen tanulmányból választottuk a fenti idézetet. Ezeket a szétszórtan megjelenő színházi szövegeket megpróbáltuk egy helyre összegyűjteni: www.teatroblog.wordpress.com/Gyujtemenyek.